

Kaivon kunto on huono

Yleinen syy juomavedessä ilmeneviin ongelmiin on kaivon huono kunto. Yleisimpiä huonokuntoisen kaivon tunnusmerkkejä ovat:

- Kaivon kansirakenne on huono jolloin pintavedet ja pienet eläimet voivat päästä kaivoon
- Betonirengaskaivon renkaat ovat huonossa kunnossa, ne ovat liikahdelleet roudan vaikutuksesta tai niitä ei ole tiivistetty kunnolla
- Kaivon pohja on liettynyt
- Kaivon lämpöeristys on puutteellinen tai se puuttuu kokonaan
- Kaivon ympärillä olevan maa on muotoiltu siten, että maa viettää kaivoon päin

Kaivovesi likaantuu

Kaivovesi likaantuu herkästi, jos pintavedet pääsevät suoraan kaivoon. Tällöin veden mikrobiologinen ja kemiallinen laatu heikkenee. Pitkät kuivat kaudet voivat puolestaan muuttaa pohjaveden virtaussuuntaa, jolloin kaivoon voi tulla huonolaatuista vettä. Kuivuus voi aiheuttaa myös sen, että kaivoon tulee kauemmin maa- tai kallioperässä seisonutta vettä. Tämä vesi on vähähappista ja siinä voi esiintyä haju-, rauta- ja mangaanihaittoja.

Pohjavesi likaantuu

Pohjaveden likaantuessa kasvaa kaivoveden likaantumisen riski. Yleisimpiä pohjavettä likaavia toimintoja ovat:

- Kaivon läheisen tien suolaus
- Lannoitteiden säilytys tai käyttö liian lähellä kaivoa
- Kasvinsuojeluaineiden säilytys tai käyttö liian lähellä kaivoa
- Öljyjen, maalien ja liuottimien säilytys tai käyttö liian lähellä kaivoa
- Puutteellinen jätevesien käsittely (toimimaton järjestelmä, vuotavat säiliöt ja viemärit)
- Vuotavat öljysäiliöt
- Eläinsuoja, lietelantasäiliö tai turkistarha
- Maa-aineksen otto tai maanrakennustyömaa

Kuva: Jorma Laakso

Likaantuneen pohjaveden puhdistaminen on vaikeaa!

Veden saanti estyy

Veden saantiin omasta kaivosta liittyy monia riskejä, joihin kannattaa varautua. Yleisimpiä veden loppumisen tai sen saannin estymisen syitä ovat:

- Vesi vähenee ja jopa loppuu kaivosta loppukesän ja kevättalven kuivina aikoina (etenkin moreenimailla)
- Vettä käytetään enemmän kuin pohjavettä muodostuu.
- Kaivon pohjalla olevan suodatinkerros tukkeutuu, jolloin veden muodostuminen kaivoon vaikeutuu
- Kaivon ja putkistot jäätyvät talvella, jos routasuojaus on huono ja eristys puutteellinen.
- Pumput ja muut kaivossa mahdollisesti olevat sähkölaitteet pysähtyvät sähkökatkon aikana

Jos veden saannin estyminen on jatkuva ongelma, syy tulee aina selvittää. Kaivon kunnostus ja säännöllinen huolto vähentävät yllä omaan kaivoon kohdistuvia riskejä. Veden saannin järjestäminen kriisijälle kannattaa myös suunnitella etukäteen.

lähde: Lapinlampi, T. & Sipilä, A.. 2001. Kysymyksiä kaivoista. Helsinki: Edita. Suomen ympäristökeskus. ympäristöopas 86.

